

Mylinti motina nepraranda vilties

Trejų metų Mantas Lavrénovas serga piktybine embrionaline rabdomiosarkoma. Tris kartus operuotas navikas vis ataugą.

Alia ZINKUVIENĖ

Gerū žmonių padedama, berniuko mama Aušra Lavrénovienė ryžosi vežti sūnelį į Maskvą konsultuotis pas tenykščius vaikų piktybių auglių specialistus.

Liga užklupo netikėtai

Mantukas buvo šeimos pagrindukas, labai lauktas vaikas. A.Lavrénovienė prisipažista, kad perko pusi trisdešimtmetį buvo vėl išsilgusi motiniškų rūpesčių. Sūnelio gimimas buvo didžiulis džiaugmas paauglę dukrą auginantiems tėvams.

"Mantukas augo toks gražus, kad praeivai klausdavo, ar čia mergaitė, ar berniukas, - prisimena mama. - Jis buvo ir labai mandagus: niekad nepamirš pasakyti "aciū", "prašau". Vaiko manieros ir intelektas stebino ir žavėjo aplinkinius".

Niekas nenujautė, kad mažilio jau tyko sunki liga. Vieną lapkričio dieną vos dvejų metukų Mantas nustojo šlapintis ir išskausmo pratrūko tokiu verksmu, koks neiškėstų nei žmogus, nei žveris. Alytaus ligoninėje berniuką paguldė į šiltą vonią, kad atpalaiduotų šlapimo takus. A.Lavrénovie-

Aušra Lavrénovienė prisiekė neatiduoti Mantuko baisiai ligai

Šeimos archyvo nuotr.

miršo skausmą ir baimę, ką dar teks iškesti ateityje.

Kai Mantukui visą mėnesį buvo atliekama spindulinė terapija, po procedūrų jis su mama važiodavo į "naują nemokamą butą" - kambarį vienoje iš sporto bazių, kur mamai su sūnumi leido apsigyventi šeimininkai. A.Lavrénovienė jaučia begalinį dékingumą geriemis žmonėmis, paremiantiems šeimą sauskelnėmis, paaukojusiems pinigų jos ir sūnuelio vizoms, lektuvu bilietams į Maskvą.

Viltis dar gyva

Prieš savaitę A.Lavrénovienė su sūneliu išvažiavo konsultuotis į Maskvą, į Onkologijos centrą, kuriami yra atskiras vaikų piktybių auglių skyrius. Maskvoje gyvena jos sesuo, moksly daktarė. Sužinojusi apie Manto ligą, ji taip pat nenuleido rankų, ieškojo vaku pagalbos.

"Važiuojame ne gydysis, o tik pasirodyti specialistams, - prieš kelionę sakė moteris. - Čia, Vilniuje, universitetinėje vaikų ligoninėje, turime puikių gydytojų, kurie Mantą iki šiol ištakdavo iš suniausios būklės. Mūsų medikai su maskviškiais konsultavosi ir prieš šalindami šlapimo pūslę. Tikiu, jog gydytojai daro viską, ką gali, kad išgelbėtų vaikų gyvybes. Kai ligoninės galimybės išsenka, mamos ima 500 litų ir bėga pirkti vienos ampulės, kad sustiprintų vaiko imuninę sistemą. Mano akyse užgeso jau ne vieno mažilio gyvybę, o ausyse skamba vaiko nete-

ne prisimena buvusi medikių išbarta, kad nemoka vaiko nuprausti, nes jam skauda šlapinantis. Tačiau echoskopinio tyrimo metu gydytojo veidas staiga papilkėjo, kai pamatė, kad berniuko šlapimo pūslė ir išeinamają angą užspaudės navikas.

2003 m. lapkričio 28 d. Mantas buvo paguldytas į Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės chirurginj skyrių, o po savaitės 49,5x45,5x63 mm dydžio navikas berniukui pašalintas su šlapimo pūslės priekine sienele. Naviko tyrimai parodė, kad jis piktybinis - embrionaline rabdomiosarkoma.

Navikas ataugo

Netrukus vaikas buvo perkeltas į onkohematologijos skyrių gydyti chemoterapija. Prieš tai atlirkus dubens kompiuterinę tomografiją nustatyta, kad už šlapimo pūslės yra dar vienas darinys. Viesus metus su pertraukomis Mantas buvo gydomas chemoterapija, atlirkos trys operacijos, tačiau auglys vis tiek atauga. Po Naujujų metų berniukui visą mėnesį buvo tai komas spindulinis gydymas.

A.Lavrénovienė stebisi, kaip jos mažylis gali ištverti tiek skausmingų procedūrų. Po keletą kartų per dieną darydama jam klizmutę mama jaučia, kaip vaikas stengiasi sulaikyti verksmą, nors jam labai skauda. Mantukas tarsi jaučia kaltę, kad verkia iš skausmo, ir atsiprašinėja.

Būdama šalia sūnelio lagonės palatoje mama bandė rašyti

dienoraštį. Nedaug teparašė, nes į galvą vis lisdavo juodos mintys. Nuginusi jas į šalį, A.Lavrénovienė dienoraštyje fiksavo labiausiai jaudinčias akimirkas.

"Prieš pirmają operaciją gulėjome vienas šalia kito, - rašoma dienoraštyje. - Pažiūrėjau į Mantuko akis - jos tokios geros ir protingos... Jি nužiūrejo, tokį nuostabu - sukosi mintis. Gal tai mane gyvenimas nori pamokyti stiprybęs, o gal už kokias nuodėmes... Tą akimirką nutariau, kad neatiduosiū sūnaus štai baisiai ligai. Neatiduosi, ir viskas!"

A.Lavrénovienė prisimena, kaip po pirmosios narkozės Mantukas pradėjo tarti visus žodžius, jungti juos į sakinius, dėstė mintis kaip didelis. Mama, vadovaujanti šokių kolektyvui, vedėsi mažylį į darbą. Jis sugebėjo tiksliai atkartoti šokių judesius, jo klausia absoluti.

Padeda geri žmonės

Per paskutinę operaciją gruodžio mėnesį Mantukui buvo pašalinta šlapimo pūslė, įstatytas "Hickman" kateteris, ir šlapimas išteka pro išeinamają angą. Berniukui nuolat reikia sauskelių, kurių ligoinių kasos nekompensuoja. Didelio piktybiškumo šlapimo pūslės embrionalinė rabdomiosarkoma nejrašyta į sveikatos apsaugos ministro patvirtintą ligų sąrašą, kuriomis sergant gydytojas gali išrašyti nemokamų medicinos pagalbos priemonių. Tačiau net jeigu Sveikatos apsaugos ministerija ir

padarytu išimti, nemokamų sauskelių būtų skirta tik 30 per mėnesį, o jų reikia apie 300.

Mantuko šeimai padeda geri žmonės. Neseniai susikûrės labdaros ir paramos fondas "Rugutė", globojantis piktybiniais augliais sergančius vaikus ir jų šeimas, Mantuko istoriją paskelbė internetiniame tinklalapyje. Nesenai, perskaičiusi internete, kad Mantui labai patinka žaisti su mašintemis, viena moteris atsiuntė jam išsvajotą žaislą. Vaiko akyse spindėjo džiaugsmu, regis, jis už-

kusios mamos žodžiai: "Saugok savo vaiką kaip savo aki!" Todėl aš ir vežuosi Mantuką į Maskvą, noriu, kad jį apžiūrėtų kuo daugiau profesionalų ir patartų, ką dar galima padaryti kovojant su niekaip nepasiduodančia liga".

Norinčius padėti Mantui Lavrenui ir kitoms vėžiu sergančiams vaikus auginančioms šeimoms kviečiame apsilankyti tinklalapyje www.rugile.com. Fondo "Rugutė" atskaitomoji sąskaita Nr.LT 557044060004620867, AB Vilniaus bankas, banko kodas 70440. Fondo kodas 300070090.

APIE MINKŠTUJŲ AUDINIŲ SARKOMAS

Vienas iš 600 vaikų iki 16 metų suserga onkologine liga. Apie 60-70 proc. jų išgydoma. Vis dėlto onkologinės ligos lieka antroje vietoje tarp vaikų mirties priežasčių.

Rabdomiosarkoma - viena iš piktybiniu minkštuju audinių naviku rūšių. Šiemis audiniams priklauso raumenys, sausgyslės, jungiamasis bei riebalinis audiniai, taip pat kraujagyslės, limfagyslės, nervai. Sarkomas vaikų ir paauglių amžiuje sudaro tik apie 7 proc. visų piktybinų naviku, todėl reikalauja papildomo budrumo. Rabdomiosarkoma dažniausiai išsvysto mažiem vaikams. Ji gali atsirasti įvairose kūno vietose, dažniau liemens, rankų ir kojų srityse.

Skirtingai nei kiti piktybiniai navikai, sarkomas retai kada sukelia karščiavimą, naktinį prakaitavimą ar svorio kritimą. Kiti simptomai atsiranda navikui augant ir suardant aplinkinių organizmo struktūrų funkcijas. Sarko-

mos, kaip ir kitu piktybinių navikų, atsiradimo priežastys nėra tiksliai žinomas, manoma, kad jai išsvystyti turėti įtakos ir genetinis polinkis, ir aplinkos veiksnių.

Ligai vystantis, piktybinės ląstelės ima nevaldomai ir netvarkingai dauginantis minkštuosiuose audiniuose. Susiformuoja vadinamieji solidiniai navikai, kuriuos jeigu jie aptinkami pakankamai anksti, galima pašalinti chirurgiškai. Deja, chirurgams ne visada pavyksta išoperuoti visą augli. Tai, ko nepadarė chirurgo skalpelis, gali padaryti chemoterapija. Po chemoterapijos kurso neretai atliekama papildoma operacija. Tačiau kartais lieka nedideli supiktybėjusių ląstelių plotai, kurie laikui bėgant gali recidyvuoti.

Spindulinės terapijos taikymas gydant minkštuju audinių sarkomas yra diskutuotinas. Jos taikymo galimybės priklauso nuo to, kurioje vietoje yra navikas.